

Тооллын системд ажиллах. Өгөгдлийг компьютерт дүрслэх

1. Дараах тоонуудын араас үргэлжлэх тоонуудыг бич:
  - а) 1_2 б) 101_2 в) 111_2 г) 1111_2 д) 101011_2
  - е) F_{16} ё) $1F_{16}$ ж) FF_{16} з) $9AF9_{16}$ и) $CDEF_{16}$
2. Дараах тоонуудын өмнө бичигдэх тоонууд?
  - а) 10_2 б) 1010_2 в) 1000_2 г) 10000_2 д) 10100_2
  - е) 10_{16} ё) 20_{16} ж) 100_{16} з) $A10_{16}$ л) 1000_{16}
3. $21_x + 24_x = 100_x$ гэсэн тэнцэтгэл ямар x суурьт тооллын системд бичигдсэн байна вэ?
Санамж: (to10a) томъёог ашиглана.
4. $22 + 44 = 110$ тэнцэтгэл ямар системд биелэх вэ?
5. 59 гэсэн 10-тын тоо ямар нэг тооллын системд 214 гэсэн тоо байна. Тооллын системийг ол.
6. Дараах тоонуудыг 10-тын системд шилжүүлээд, дараа нь эсрэг хувиргалтыг хийн шалга:
  - а) 1011011_2 б) 10110111_2 в) 011100001_2 г) $0,1000110_2$ д) $10100,11_2$
  - е) $1F_{16}$ ё) ABC_{16} ж) 1010_{16} з) $0,A4_{16}$ и) $1DE,C8_{16}$
7. Дараах тоонуудын 2-тын кодыг ол:
  - а) $2CE_{16}$ б) $9F40_{16}$ в) $ABCDE_{16}$ г) $1010,101_{16}$ д) $1ABC,9D_{16}$
8. Дараах тоонуудыг 2-т, 16-тын систем рүү шилжүүл:
  - а) 125_{10} б) 229_{10} в) 88_{10} г) $37,25_{10}$ д) $206,125_{10}$
9. Дараах үйлдлүүдийг гүйцэтгэ:
  - а) $1011101_2 + 1110111_2$ б) $1011,101_2 + 101,011_2$
  - в) $1011_2 + 11_2 + 111,1_2$ г) $1011_2 + 11,1_2 + 111_2$
  - д) $A_{16} + F_{16}$ е) $19_{16} + C_{16}$
  - ё) $A,B_{16} + E,F_{16}$ ж) $E_{16} + 9_{16} + F_{16}$
10. Өгөгдсөн үйлдлүүд ямар тооллын системд хийгдсэн болохыг тодорхойл:

а)	$\begin{array}{r} 98 \\ + 89 \\ \hline 121 \end{array}$	б)	$\begin{array}{r} 1345 \\ + 2178 \\ \hline 3523 \end{array}$	в)	$\begin{array}{r} 10101 \\ + 1111 \\ \hline 1011 \\ \hline 20000 \end{array}$	г)	$\begin{array}{r} 765 \\ + 576 \\ \hline 677 \\ \hline 2462 \end{array}$	д)	$\begin{array}{r} 9E \\ + 56 \\ \hline 79 \\ \hline 167 \end{array}$
----	---	----	--	----	---	----	--	----	--
11. Дараах үйлдлүүдийг гүйцэтгэ:
  - а) $111_2 - 10100_2$ б) $10,11_2 - 100,1_2$ в) $111,1_2 - 10010_2$ г) $10001_2 - 1110,11_2$
  - д) $1A_{16} - 31_{16}$ е) $F9E_{16} - 2A30_{16}$ ё) $D,1_{16} - B,92_{16}$ ж) $ABC_{16} - 5678_{16}$
12. Дараах үйлдлүүдийг гүйцэтгэ:
  - а) $101101_2 * 101_2$ б) $111101_2 * 11,01_2$
  - в) $1011,11_2 * 101,1_2$ г) $101_2 * 1111,001_2$
13. 10010110_2 -ыг 1010_2 -т хуваа. Гарсан хариуг хуваагчаар буцаан үржүүлж шалга.
14. 10011010100_2 -ыг 1100_2 -т хуваа. Дараа нь харгалзах 10-тын хуваалтыг хий.
15. +3, +2, ..., -3 гэсэн буурах тоон цувааг а) шууд кодоор, б) нэмэлт кодоор дүрсэл.
16. Өгөгдсөн тоонуудыг 1 байтын форматаар шууд кодоор бич:
  - а) 31   б) -63   в) 65   г) -128
17. Өгөгдсөн тоонуудыг 1 байтын форматаар нэмэлт кодоор бич:
  - а) -9   б) -15   в) -127   г) -128
18. Өгөгдсөн нэмэлт кодууд 10-тын ямар тоо болохыг тодорхойл:
  - а) 1 1101000   б) 1 0011111   в) 1 0101011   г) 1 0000000

19. -120 ба -15 гэсэн тоонуудын 1 байтын формат бүхий нэмэлт кодуудыг хас. Ингэхэд ямар нөхцөл байдал бий болж байна вэ?
20. Дараах тоонуудыг давхар (Double) нарийвчлалаар дүрсэл:
а) 870,15625   б) -250,15625
21. 16-тын системд давхар нарийвчлалаар бичигдсэн код өгөгджээ. Ямар тоо болохыг тодорхойл:
а) 40820B0000000000   б) C05DCA0000000000
22. Өгөгдсөн текстийг ASCII-кодоор дүрсэл: “IBM PC”
23. Өгөгдсөн текстийг ASCII-хүснэгт ашиглан тайлж унш: **8A AE AC AF EC EE E2 A5 E0**